

2015. AASTA TALVISE VÕISTLUSHOOAJA KOKKUVÕTE

Käesolev kokkuvõte on koostatud EKJL-i vaatluskohtunike aruannete, kohtunikevaheliste võistlusjärgsete arutelude ja asjatundjate märkuste põhjal.

Vaadeldud võistlused jagunesid toimumispaikade vahel järgnevalt:

Lasnamäe Kergejõustikuhall: Eesti meistrivõistlused, Eesti A ja B klassi meistrivõistlused, Eesti karikavõistlused, Eesti noorte karikavõistlused, Eesti J, A ja B klassi mitmevõistluse meistrivõistlused, TV 10 olümpiastarti II finaaletapp ja Tallinna rahvusvaheline mitmevõistlus koos Eesti mitmevõistluse meistrivõistlustega.

Tartu Ülikooli Kergejõustikuhall: Eesti N ja J klassi meistrivõistlused, TV 10 olümpiastarti I finaaletapp, Balti U18 maavõistlus ja Martin Kutmani III mälestusvõistlused.

Võru Spordihall: TV 10 olümpiastarti III finaaletapp.

Kõigi võistluste korraldajaks, M.Kutmani mälestusvõistlused, mille kaaskorraldajad olid SÜKK ja TÜASK, välja arvatud, oli EKJL

EKJL-i vaatlejad olid määratud kõigile eeltoodud võistlustele, välja arvatud Tallinna rahvusvaheline mitmevõistlus koos Eesti mitmevõistluse meistrivõistlustega, mida vaatles EAA poolt määratud Tehniline Delegaat John Cronin Inglismaalt. Kõik vaatlejad on oma aruanded esitanud.

Võistlusjuhendid. Eesti meistri ja karikavõistlused toimusid vastavalt EKJL-i meistri ja karikavõistluste üldjuhenditele, TV 10 olümpiastarti võistlused vastavalt võistlussarja juhendile. M.Kutmani mälestusvõistlused vastavalt korraldajate koostatud juhendile. Balti maavõistluste jaoks senini juhendit koostatud pole. Kolmepoolses maavõistluse korraldamise kokkuleppes on märgitud ainult osavõtavad vanuseklassid, kavas olevad alad, võistlejate arv ühel alal, vahendite kaalud, tõkkevahed ja -kõrgused ning punktiarvestuse kord. Puuduvad tehnilised tingimused (katsete arv, võistkondlike kohtade määramine võrdse punktisumma korral, individuaalsete punktide arvestamine kohtade jagamisel, ümberhüpete korraldamine jpm).

Juhendid toimusid üldiselt hästi. Teatud probleeme oli karikavõistluste juhendi tõlgendamisel individuaalvõistlejate osavõtuõigust käsitlevas osas, kus on reguleerimata osavõtuõiguse andmine „lähedaste” alade tulemuste põhjal. Suurt poleemikat tekitas meistrivõistluste üldjuhendis juba 2009. aastast olev klausel, mis lubab nooremate vanusklasside võistlejatel kasutada rahvusvahelistele reeglitele vastavaid võistlusvahendeid ning tõkkevahesid ja -kõrgusi, kui need meil kasutatavatest erinevad.

Ajakavad. Vaatlejatel on ajakavade koostamise ja nendest kinnipidamise kohta ettehaiteid vähe. Suurima puudusena on välja toodud noormeeste B klassi alade päevakava „tasakaalutus” Eesti meistrivõistlustel (esimesel päeval 3, teisel 7 ala). Märgitakse ka alade alguse mõningaid pisihilinemisi. Peetakse õigeks mitmevõistluste puhul (Tallinna rahvusvaheline mitmevõistlus välja arvatud) kehtestada ainult võistluspäevade aesimeste alade algusajad ja edasi tegutseda ala peakohtunike otsutel olukorra kohaselt. Avaldatakse imestust EKJL-i pressiteadete üle, kus pidevalt esineb viide „detailse ajakava leiad siit”, mida eriti naljakas lugeda just mitmevõistluste puhul.

Protestid ja apellatsioonid. Ametlikke proteste ja apellatsioone ei esitatud, kuid see eest kerkis esile mitmeid probleeme ja küsimusi, mille lahendamise ja selgitamisega võistluste juhtivkohtunikud tublisti vaeva pidid nägema.

Hausenbergi juhtum. Kehtiva meistrivõistluste üldjuhendi kohaselt teavitas Tartu SS Kalev EKJL-i Hans-Christian Hausenbergi soovist joosta Eesti meistrivõistlusel tõkkeid rahvusvaheliselt kehtestatud tõkkevahega. EKJL-i vastutavatel isikutel puudus igasugune alus vastavat soovi mitte aktsepteerida. Pikema tõkkevahe kasutamine tuli hallis viibijate enamikule täieliku üllatusena. Suur hulk treenereid, sealhulgas paraku ka neid, kes vastava juhendipunkti koostamisel isiklikult osalesid, nõudsid nüüd juhendi kohest muutmist ja „ebavõrdsetes tingimustes” saavutatud tulemuse tühistamist. Parima ajaga finaali pääsenud Hans-Christian Hausenbergi nõusolekul paigutati ta võistlusmääruste vastaselt finaaljooksuks äärmisele rajale. Järgmisel päeval laekus EKJL-le Liivi Eeriku kiri, kus toimunut nimetati „kaasvõistlejatele näkku sülitamiseks” ja rahvusvahelise (pikema) tõkkevahe kasutamist ühele võistlejale „olulise eelise loomiseks”.

Mägi juhtum. Eesti meistrivõistluste 200 m jooksus sattus Maris Mägi konkurentsist Maarja Kaleviga tugevaimas jooksus kuuendale rajale. Kuigi võistlusmääruste kohaselt loositakse ühes ringis toimuvatel jooksualadel kõik rajad kõigi jooksjate vahel, kasutasid kohtunikud jooksude koostamisel tavapäraselt põhimõtet, et iga jooksu eeldatavad tugevamad loositakse radadele 5 ja 6. Stardiprotokollide väljapaneku järel tuli Taivo Mägi nõudma Marise paigutamist 5. rajale. Kuigi tegemist oli suurima esikohapretendendiga, jääb säärase „koduvile” nõudmine arusaamatuks.

Informaatorite juhtum. Eesti meistrivõistluste meeste 4x400 m teatejooksus lükkas TÜASK kolmanda vahetuse jooksja Raimond Valler peale teatepulga üle andmist ankrumees Rasmus Mägi kahe käega tagant. Kuigi Rasmus sellest lükkest ilmselt mingit abi ei saanud, on säärane tegevus (kaasvõistlejale hoo andmine) võistlusmäärustega keelatud. Informaatorid (Timo Tarve ja Peeter Randaru), kes asja märkasid hakkasid sellest kohe „pasundama” oletates, et asjaomased kohtunikud võtavad sündmuse vähemalt arutusele. Kahjuks ei märganud juhtunut ei distantsikohtunikud, jooksude peakohtunik, võistluste peakohtunik ega ka vaatleja. Kuna sündmuse kohta proteste ei esitatud jäi TÜASK meeskonna tulemus kehtima ja kinnitati ka uueks Eest rekordiks. Õhku jäi küsimus, kas võistlusmääruste rikkumist märganud informaatorid tohivad sellele „iseseisvalt” tähelepanu juhtida või peavad igal juhul asjaomaste kohtunike otsust ootama ja, kas on õige jätta võimalik määrusterikkumine põhjusel, et „ülemused” seda ei märganud, üldse igasuguse tähelepanuta.

Võistluste kohtunikekogud. Vaatlejate hinnangul oli kõigil võistlustel piisavalt kohtunikke. Lisaks kohalikele kohtunikele oli kõigile võistlustele kutsutud ka „külaliskohtunikke”. Lisaks Tallinnale kõige sagedamini Koselt, Rakverest ja Põltsamaalt. Tartus on raskusi pädevate vanemkohtunike ja ala peakohtunike leidmisega, mistõttu tuleb nimetatud sinna mujalt kutsuda.

Kohtunike riietus ja käitumine. Tallinnas toimunud võistlustel on, üksikud erandid välja arvatud, kohtunikel seljas sinised fliisid või polosärgid ja üldmulje tundub üsna ühtlane. Kuigi ka Tartu ja Võru kohtunike riietus on korrektne, jätab ühtvärvi särkide puudumine arusaamatu ja kirju mulje. Tallinna kohtunikud ning mujalt pärit juhtivkohtunikud on siniste fliiside-särkidega varustatud, aga pidevalt tuleb juurde noori aktiivseid kohtunikke, kes samuti vormiriietust vajavad. Väljaspool Tallinnat toimuvate suuremate võistluste tarbeks võiks EKJL-l varuks olla sadakond ühekordselt väljaantavat särki.

Kohtunike võistluspaika minek ja sealt tulek on tasapisi paranenud. Muret on eakamate kohtunikega, kes noorematega sammu ei jõua pidada ja noortega, kes ei mõista, et hanerivis liikumisel tuleb käia kaaslaste järel, mitte kõrval. Uuemaks mureks on mõnede noorkohtunike harrastatav üliilohakas istumisviis, kui klapptoolil lösutatakse nagu televiisori ees diivanil. Muus osas on kohtunike käitumine võistluspaikades paranenud.

Võistluste juhtimine. Vaatlejate hinnangul on kõik peakohtunikud oma ülesannetega hästi toime tulnud. Kiidetakse peakohtunikenäo debüteerinud Markus Varikut ja Kristen Kurvalit. Hooaja kõigil võistlustel rakendati alade peakohtunikke, mis muuhulgas võimaldas noorte vanemkohtunike

esiletõusu. Väga tegutsesid Sander Ivarinen, Anastasija Gorohova, Klaarika Kaldma. Eriti kõrgelt hinnati Kiur Kalme head tegutsemist. Talvistel võistlustel rakendati enamasti ainult registreerimis- ja personaliteenistusi, rahvusvahelisel mitmevõistlusel ka võistluspaikade ettevalmistuse teenistust. Teenistuste ja kohtunikebrigaadide koostööd hindavad vaatlejad hästi korraldatuks ja tõhusaks.

Võistluste sekretariaatide töö. Sekretariaatide tööga jäävad vaatlejad üldjoontes rahule. Märgitakse, et ikka veel leidub klubisid, mille esindajad muudatuste tegemiseks ja mahavõtmiseks kehtestatud tähtaegu miskiks ei pea. Seetõttu ei jõua sekretariaat esimeste alade stardiprotokolle õigeaegselt valmis või väljastatakse need vigadega. Tihti teevad esindajad muudatusi ja mahavõtmisi vigaselt, kuid süüdistavad oma eksimustes varmalt sekretariaadis töötavaid kohtunikke. Näiteks soovis üks võistkonna esindaja TV 10 olümpiastarti III etapil Võrus võistleja kõrgushüppes maha võtta, blanketile kirjutas aga ekslikult „kuulitõuge” ja oli väga pahane, kui oma noormeest seetõttu kuulitõuke protokollist ei leidnudki. Kuigi asi on pisut paranenud, ei suvatse paljud esindajad ikka veel teatada oma võistlejate loobumisest viimastel aladel osalemisest, kui osalemisõiguse kaotamist enam karta pole. Seetõttu jäävad viimastel aladel jooksud väga „hõredaks”.

Võistlusteabe töötlemine. Kõigil vaadeldud võistlustel kasutati EKJL-i võistlusteabe töötlus programmi 8Lanes. Programmi tarkvara arendamine jätkub pidevalt ja seni veel esinevate pisipuudustega selle töös on sekretärid ja informatorid juba harjunud. Riistvara pole aga kahjuks endiselt töökindel. Kui hooaja jooksul esines väiksemaid tõrkeid, mis võistluse käiku oluliselt ei häirinud, siis viimasel sisevõistlusel Võrus „hangus” kõik ära juba võistluse algul ega hakanudki enam normaalselt tööle. Kahjuks jätavad selle ala kohtunikepoolsete IT-asjatundjate selgitused lootusetu mulje: tegemist on seletamatu „loodusnähtusega”, mille vastu midagi teha pole, kui siis ainult kirikusse küünlaid panna. Millegi pärast „hangus” Võrus ka peasekretäri ja tema asetäitja teovõime. Kaugushüppe finaali kaheksa osavõtja tulemuste kokkuklapitamine kolmes grupis toimunud eelvõistluste tulemustega kestis peaaegu pool tundi. Kahjuks ei võimalda programm võistlejate reaktsiooniaegu automaatselt sisestada ja käsitsi sisestamisega ei saada korralikult hakkama. Nii „ripuvad” Balti maavõistluse protokollid EKJL-i kodulehel siiani reaktsiooniaegadeta.

Eksimused ja arusaamatused kohtunike tegevuses. Suurimad apsakad ja enam kõneainet andnud probleemid on järgmised:

- noorte karikavõistlustel selgus, et kaugushüppe vanemkohtunik ei tunne katsejärjekorra muutmise korda;
- noorte karikavõistlustel ei suutnud lõpukohtunikud korduvalt võistlejate paremusjärjestust õigesti määrata, saades mõnes jooksus kirja rohkem lõpetajaid, kui startijaid oligi;
- juunioride ja noorsoo meistrivõistlustel käitus teivashüppe vanemkohtunik imelikult, ajades kohtuniku ja treeneri tegevused totaalselt segamini, teisel võistluspäeval kohale ei ilmunud;
- Eesti meistrivõistlustel andis informator ekslikku informatsiooni teatevahetuse korra kohta esimeses vahetuses, ajades segamini 4x400m ja 4x200m teatejooksude kohta kehtivad reeglid;
- starterite poolt tagasi kutsutud jooksude hulk tundub paljude arvates õnnestunud startide arvuga võrreldes ebaproportsionaalselt suur olevat, seejuures on valelähtena fikseeritud rikkumisi ainult üksikuid ning suhteliselt vähe tehakse ka hoiatusi käitumisvigade eest, tavaliselt järgneb jooksu tagasikutsumisele rohelise kaardi näitamiselega;
- üldisemalt: kohtunikud peaksid oma käitumist ja olekut väljakul rohkem jälgima ja kontrollima. Igal võimalusel tuleks (korrektselt) istuda. Dstantsikohtunikud armastavad jooksude vaheaegadel mõttetult ringi tuiata ja üksteise juures juttu ajamas käia, mis teleekraanil silmatorkavalt inetu välja näeb. Ikka veel siblivad dstantsikohtunikud lahtijooksude ajal esimeste tõkkeridade vahel.

Treenerite käitumine võistlustel. Ikka ja jälle kirjutavad vaatlejad oma aruannetes, et meil on treenereid, kes nõustavad oma õpilasi otse võistluspaigas ja alluvad kohtunike korraldustele selleks ettenähtud kohta ümber paikneda väga vastumeelselt. Nimeliselt on ära märgitud Kaja Ladva,

Margit Thomson, Erki Nool, Toomas Suurväli ning eriti Jaak Vetik, kes EKJL-i juhatuse liikmena ja paljude võistluste peakohtunikuna ei tohiks kuidagi kolleegidele halba eeskujuga anda. Tähelepanu vääriv on ka Holger Peeli käitumine, kes korduvalt on jooksu stardi hetkel, kui ala vanemkohtunikud on punased lipud „välja pannud”, oma võistlejale plaksu löömist alustanud, taipamata, et võistleja ei saa enne starti hoojooksu alustada.

Võistlusbaasid.

Lasnamäe Kergejõustikuhall. Võistluspaigad heas korras ja alati nõuetekohaselt ette valmistatud. Vajalik inventar olemas. Kahe „madala” teivashüppe ja kahe kõrgushüppe üheaegsel toimumisel napib mõõdupuid. Mitmel tablool ei „hoia” mõned numbritahvlid numbraid „kinni”. Eriti keeruline on näidata nulli. Personal asjatundlik ja vastutulelik. Tõrvatilk tilkus meepotti rahvusvahelise mitmevõistluse teisel päeval, kui halli töötajad üritasid kuulitõukesektori ümberpaigutamist oma tavakohale alustada enne võistluspäeva lõppu, tekitades mõneks hetkeks areeni keskele kaootilise matihunniku.

Tartu Ülikooli Kergejõustikuhall. Võistluspaikade ettevalmistus paranes läbi hooaja oluliselt ja oli hooaja viimaseks võistluseks eeskujulik. Halli varustust täiendati metallist mõõdulintide ja kauguse mõõduraamiga. Personal äärmiselt abivalmis. Halli sprindisirget läbib mitu ristipragu ja pikipragu 4-5 raja vahel. Teivashüppe tellingud, õigemini nendele kinnituvad lati kandetugedega „kammid” ei vasta võistlusmäärustele ja tuleks kiiremas korras ümber vahetada. Kuuliutõuke maandumisсекторit ümbritsev võrk on lõtv ega taga maandumisсектори ja kurviseina vahel liikujate ohutust. Peale kuuli võrku lendamist Balti maavõistlusel pidi ala peakohtunik pealtvaatajate liikumise sellel lõigul sulgema.

Võru Spordihall. Peale kuulitõukesektori ümberpaigutamist halli stardipoolsesse otsa on võistluspaikade paigutus väga hea. Võistluspaigad heas seisukorras ja hästi ette valmistatud. Tehnilistes piasjades (nulljooned, kaugushüppe äratõukeala tähistamine) vajati kohtunike näpunäiteid.

Helivõimendus- ja kujundus. Andres Piibelehe korraldusel tegutses kõigil võistlustel helikujundaja, kelle ülesandeks kõikvõimalike helisignaalide ja signatuuride mahamängimine ning võistluste taustamuusika valik ja esitamine. Kui Tartu ja Võru hallides piisab selleks helipuldi ühendamiseks halli heliaparatuuriga, siis Lasnamäe halli statsionaarsed heliseadmed on sedavõrd kehva helikvaliteedi ja paigutusega, et neid pole mõttekas kasutada ja igaks võistluseks tuleb üles panna ka oma kõlarid.

Fotofinišid ja valelähteandurid. Lasnamäe hallis kasutati põhiaparaadina „muldvana” Omega fotofinišit. Tartus toimunud võistlustel Kadrina FinishLynks’i. Viimasega dubleeriti rahvusvahelisel mitmevõistlusel ja Eesti meistrivõistlustel ka Lasnamäe Omegat. Vaatamata sellele, et mõlemad seadmed on juba eakad, toimisid need tõrgeteta ja käsiaegu kordagi ametlikuks lugeda vaja polnud. Esmakordselt kasutati kõigil võistlustel peale TV 10 olümpiastardi võistluste TÜASK-le kuuluvaid valelähteandureid, mis toimisid korralikult.

Teleülekanded. Tanel Ärmi vedamisel jätkati veebipõhiste teleülekannete tegemist, mis asjatundjatest vaatajate hinnangul olid tehniliselt kvaliteedilt paremad Delfi poolt organiseeritud ülekannetest. Tähelepanuväärse „saavutusega” sai hakkama Andrus Nilgi juhitud ETV võttegrupp, kes seadis sissepoole ringrada üles prožektorid ja kaamera ning asus seal intervjuusid tegema nii, et prožektori valguskiir teivashüppajatele otse silma paistis.

Vaatlejate ettepanekud:

- „tasakaalustada” noorte meistrivõistlustel B klassi noormeeste päevakava;
- jaotada noorte meistrivõistlustel kaugus- ja kolmikhüpped päevade vahel 2:2;
- koostada kõigi Balti maavõistluste juhendid;
- juhtida TÜASK tähelepanu vajadusele remontida TÜ Kergejõustikuhalli sprindisirge ja muretseda

nõuetekohased teivashüppetellingud, tugevdada ja pingutada kuulitõuke maandumissektorit ümbritsevat võrku;

- reguleerida ja piirata fotograafide ja telemeeste pääsu areenile (miks peab kaameramehega kaasas olema ka reporter?);
- muretseda juurde ca 50 erinevas suuruses sinist polosärki kohtunike ühtseks riietamiseks väljaspool Tallinna toimuvatel võistlustel;
- anda käijatele välja ainult kahekohalised rinnanumbrid (ükskõik millised põhjendused, miks seda teha ei saa, pole aktsepteeritavad);
- teha selgeks miks ja kelle süül 8Lanes riistvara korralikult ei tööta ja teha asi korda;
- ühildada meil vanuseklassidele kehtestatud tehnilised tingimused (vahendite kaal, tõkkevahed ja - kõrgused) täielikult rahvusvahelistega (järgmisel aastal kehtestatakse rahvusvahelised nõuded ka B klassile);
- suurendada treeneritele kutsekvalifikatsiooni omistamisel võistlusmääruste tundmise nõudeid;

EKJL-s toimunud arutelu. EKJL-i juhatuse otsusel toimus 1. aprillil talvist võistlushooaega kokkuvõttev koosolek, kus osalesid EKJL-i sekretariaadi ja kohtunike esindajad. Kutsutud oli ka klubide ja treenerkonna esindajaid, kuid kahjuks neid kohal polnud. Jaak Vettik ja Kersti Viru saatsid oma arvamused ja ettepanekud kirjalikult.

Koosolek otsustas eespool toodud vaatelejate ettepanekutega üldjoontes nõustuda. Eriti rõhutati vajadust „remontida” ajakavasid nii, et iga vanuseklassi võistluskoormus jaguks võistluspäevade vahel ühtlasemalt ja nn „kattuvad” alad paikneksid ajakavas võimalikult eraldi.

Erinevate võistlusvahendite kasutamise küsimuses tehti erinevaid ettepanekuid ja otsustati probleemi lahendamiseks „aeg maha võtta”. Eesmärgiks on küsimus üheselt lahendada 2016.a. võistlusjuhendi valmimise ajaks ja praegu kehtivat juhendit „käigu pealt” mitte muuta. Võistlejaid, kes tõkkejooksudes IAAF-i spetsifikatsioonile vastavaid tõkkeid kasutada soovivad, paigutada alati välimistele radadele (ka finaaljooksudes).

Uue küsimusena kerkis vajadus täpsustada saavutusspordi juhi volitusi individuaalvõistlejatele võistlema lubamisel karikavõistlustel ja väljaspool arvestust osaleda lubamisel noorsooklassi meistrivõistlustel. Kehtiva juhendi kohaselt tagab osalemisõiguse määratud koht eelmise ja käesoleva hooaja edetabelis, kuid ei arvestata tulemusi „lähedastel” aladel ja tulemuste põhjendatud puudumist (nt vigastus). Otsustati juhendite vastavad punktid järgmiseks hooajaks vajalikult ümber sõnastada. Käesoleval hooajal lubada saavutusspordi juhil juhendite osalemisõigust käsitlevates punktides omal äranägemisel vajalikke „erandeid” teha.

Koosolek pidas oluliseks treenerite võistlusmääruste tundmist suurendada ja seda kutsekvalifikatsiooni omistamisel enam arvestada. Koosolek pidas õigeks arvestada treenerite enesetäiendamisel nõutavate loengutundide hulka ka kohtunike ettevalmistus- ja täienduskursustel kuulatud loengutundide arv.

Koostas Peeter Randaru